

INTRODUCCIÓ

Solidaritat per damunt de tot

Sabina Puig

Institut Català Internacional per la Pau

Mentre la Unió Europea (UE) arriba a acords amb països tan poc segurs en matèria de drets humans com Turquia o Afganistan per retornar-hi persones refugiades; mentre la gran majoria dels països europeus mostren una vergonyosa reluctància a l'hora d'acollir persones en necessitat de protecció; mentre sembla que els discursos dels partits xenòfobs van tenint cada cop més ressò; mentre que, en definitiva, moltes institucions ens estan fallant com a valedores dels drets i llibertats fonamentals, una part de la ciutadania s'està movent per fer valer per damunt de tot els principis de solidaritat. Es mou amb poc recursos, amb poca atenció mediàtica i amb poques possibilitats fins ara d'incidir políticament, però amb força, amb creativitat, des de la noviolència i amb el convenciment que els tractats internacionals de drets humans són encara plenament vigents, tots.

Aquest monogràfic del *Per la Pau* pretén donar visibilitat a aquest activisme solidari i a les protestes socials pacífiques que volen contrarestar el discurs de la por i fer front a unes decisions polítiques que posen uns límits inacceptables a les garanties legals i ètiques en matèria de drets humans.

El primer article, de la periodista i membre de la Junta de l'ICIP Carme Colomina, ens dóna una visió de partida. Mostra, d'una banda, com els països de la UE no han sigut capaços de posar-se d'acord entre ells per afrontar l'arribada a Europa de les persones que fugen de la violència des d'una perspectiva basada en els drets humans, pilar fonamental i fundacional de la Unió. D'altra banda, mostra com Europa es fractura també físicament amb la construcció de nous murs físics en un espai que havia de ser comú. I finalment mostra el distanciament d'una part considerable de la opinió pública,

molt més favorable a l'acollida de refugiats, envers les polítiques governamentals.

**“ Mentre moltes institucions ens estan fallant
com a valedores dels drets i llibertats
fonamentals, una part de la ciutadania s'està
movent per fer valer els principis de solidaritat ”**

En el segon article, l'investigador Xavier Alcalde recorda que cal mesurar bé les paraules que fem, ja que cada una d'elles té un pes i un ús inapropiat del llenguatge pot conduir a crear i popularitzar una interpretació incorrecta de la realitat. Més concretament, l'autor es pregunta, com molts altres investigadors i activistes, si l'expressió “crisi dels refugiats” és la més adequada per referir-se a la situació que ens ocupa.

Amb els dos articles següents s'ha volgut posar de manifest algunes de les moltes respostes solidàries existents envers la població desplaçada. Algunes d'elles han nascut recentment, altres es duen a terme des de fa anys, perquè les migracions i la cerca d'asil no són, malauradament, un fenomen nou.

Cristina Mas, periodista, ens porta als camps de refugiats de Grècia que ha visitat darrerament per parlar-nos del que ella anomena les “tres corones de solidaritat”: les pròpies persones refugiades que s'ajuden unes a les altres en la ruta de l'exili; la població dels pobles i ciutats on arriben les persones refugiades; i els voluntaris i treballadors d'ONG que s'han mobilitzat per donar-los el suport necessari. Les accions realitzades des de baix, des d'aquestes tres corones, contrasten, ens fa veure ella, “amb les polítiques d'uns governs que només s'han dedicat a aixecar murs i tanques, a militaritzar els carrers i a omplir la Mediterrània de vaixells de guerra”.

“ L’ activisme solidari i les protestes socials pacífiques volen contrarestar el discurs de la por i fer front a unes decisions polítiques que posen uns límits inacceptables a les garanties legals i ètiques en matèria de drets humans ”

Les activistes Lídia Ucher i Jara Henar aporten a aquest número de la revista un panorama ampli, que recull, sense ànim de ser exhaustiu, diferents tipus de xarxes i mobilitzacions d'arreu d'Europa a favor d'unes polítiques migratòries basades en la dignitat i els drets humans inherents a totes les persones: reclamen una resposta humanitària que salvi vides, vies segures i legals que impedeixin més morts, el tancament dels centres d'internament d'estrangers on tants abusos s'hi estan cometent, la protecció efectiva del dret d'asil, una acollida adequada, etc. La ciutadania també s'ha articulat entorn a iniciatives més enfocades a l'anàlisi de les causes d'aquesta crisi, a trencar estereotips sobre la població estrangera, a donar a conèixer la situació en la què es troba i proposar solucions.

En relació amb aquest punt, en aquest monogràfic sobre la solidaritat envers els refugiats, s'ha volgut subratllar justament la importància de l'educació, escolar i extraescolar, per trencar tòpics sobre les persones desplaçades, crear empaties i evitar derives xenòfobes com les que ja s'observen en alguns països europeus. Ho fa Cécile Barbeito, investigadora de l'Escola de Cultura de Pau i membre de la Junta de l'ICIP, en el cinquè i últim article.

Finalment, i per tenir la visió d'una persona que ha deixat la seva feina i el seu país per anar a ajudar en el rescat i assistència de persones que intenten arribar a Europa per vies marítimes, hem entrevistat Essam Daod, metge palestí fundador de l'ONG Humanity Crew. Ell ens explica les enormes dificultats amb les que treballen en l'ajuda dels refugiats que arriben a Grècia, però també l'enorme satisfacció que suposa el fet d'entregar-se a les persones més necessitades i contribuir a canviar la situació actual.

La preparació de la secció Recomanem d'aquest número ha sigut particularment difícil precisament per la gran diversitat i l'alt nombre de valuosos recursos existents i la impossibilitat d'incloure'ls tots. Esperem que siguin, per qui els consulti, un punt de partida que dugui cap a altres iniciatives, webs, publicacions, pel·lícules i reflexions igual d'interessants i necessaris.

Photography (CC) : Han Soete. Marxa europea a favor de vies segures. Brussel·les, 27 de febrer de 2016

© Generalitat de Catalunya